

Michaela Schneider

ÖKO-irányzatú apátság

A münsterschwarzach-i bencések példája

A Nap, a Hold és egy szív kíséretében a „Kozmikus Krisztus” tör az ég felé a biogáz-berendezés és a takarmánysiló mellett. *Meinrad Dufner* páter óriási fémszobra azt jelképezi, hogy a münsterschwarzach-i apátság bencései számára milyen szorosan fonódik egybe a munka és a hit. Alapítójuk, Szent Benedek rendi szabályzatából vezetik le azt a feladatot, hogy gondosan bánjanak a nyersanyagokkal és az energiával, valamint tartós minőségű termékeket hozzanak létre. Benedek ténylegesen arra intett 529-ben keletkezett regulájában, hogy úgy kezeljék a hétköznapi dolgokat, „mint az oltár szent edényeit”. Figyelmesen viselkedjenek a teremtett világgal és az emberekkel, „hogy mindenben Isten dicsőüljön meg”.

Aki belép a rendbe, fogadalmat tesz a kolostori életvitelre, az engedelmségre és a „stabilitásra”, azaz a helyhez kötöttségre. A jelenre lefordítva: Lényegében a helyes mértékről, a természettel és az emberrel való bánásmód gondosságáról, valamint hosszú távú gondolkodásról van szó. Ami a bencések számára évszázadokon át magától értetődő volt, azt ma a „fenntarthatóság” fogalma írja körül. „A teremtett világgal és az emberekkel való figyelmes, gondos bánásmód számunkra egyfajta istentisztelet; éppolyan jelentős, mint a liturgikus imádkozás”, mondja *Christoph Gerhard* páter. Végzett elektromérnökként, 23 évesen lépett be 1987-ben az apátságba. Ma „celláriusként” a gazdasági ügyekkel törődik. Ő vezeti az apátság sikeres „energiaprojektjét” is. Ezáltal néhány éven belül sikerült a szerzeteseknek kiegyensúlyozott CO₂-egyensúlyt elérniük a régióból származó megújuló energia segítségével.

2001-ben, az apátság újraalapításának századik évfordulója alkalmából – az apátság a 8. század óta áll fenn, de a szekularizáció során a 19. század elején megszüntették, és csak 1901-ben alapíthatták újra – a kilencven szerzetes testvér fontolóra vette, „mik lesznek számunkra a következő száz év nagy témái; arra jutottunk, hogy a környezettel való bánásmód”,

emlékezik vissza Christoph páter. Ebben szerepet játszottak többek között a bencés missziókból érkezett, sokkoló tapasztalatokról szóló beszámolók. Például a Fülöp-szigeteki testvérek szemléletes tájékoztatást adtak a Hayan-tájfún rettenetes pusztítóerejéről. Az apátság ökotanácsa akkoriban fogalmazta meg azt a célt, hogy tíz éven belül önállóvá váljanak a környékből származó megújuló energia segítségével.

Az első lépés az adatfelvétel volt a hetven épületről, amelyekben összesen 55.000 négyzetméternyi fűtött terület van. Ebből fejlesztették ki a szerzetesek a gyakorlati energiaelképzelést. Szigetelték az épületeket, és intelligensen irányították a fűtési energiát. Még ugyanabban az évben szentelték föl az első napelemeket a mezőgazdasági épület tetején, 2002-ben követte a második. Mindenesetre hatósági ellenállásba ütköztek, amikor a vízi erőművet akarták megújítani. „A hivatalnok azt mondta, hogy a vízi energia már nem fizetődik ki. Mondta ezt arról a vízi energiáról, amelyet mi 1251 óta használunk. Egy bencés nem szeret ilyesmit hallani”, mosolyog Christoph páter. Kijavították a berendezést, a vízfolyást új mederbe terelték. A szélre is építenek a testvérek, mert Münsterschwarzach része az észak-német szélparknak. A szél-, víz- és napenergia az apátság áramfelhasználásának nagyjából a harmadát fedezi az iskolában, a vendégházban és a kolostori üzemekben.

A példaadás igénye

„A legtöbb energiára épületeink fűtéséhez van szükségünk. A közeli Steigerwald révén elegendő fa áll rendelkezésünkre. Ezért döntöttünk úgy, hogy biomassza-fűtést hozunk létre a fával mint enegiahordozóval”, mondja Christoph páter. A meleg víz előállításához a naphőre építenek. További lépésként 2005-ben biogáz-berendezést építettek a bencések. Az eredmény: a münsterschwarzach-i apátság CO₂-mérlege 2008-ban csaknem kiegyensúlyozott volt. A szerzetesek gyakorlatilag nullára csökken-

tették az évi 2500 tonna CO₂-kibocsátást. Mindazonáltal az energia egy részét – kerekén 15%-át – változatlanul meg kell vásárolniuk.

Vajon egy ilyen átfogó projekt csak egy kolostor zárt ideális világában működik? Igen és nem, mondja Christoph páter. Kisebb és nagyobb közösségek a pozitív települési energiamérleg érdekében régóta termelnek energiát megújuló forrásokból. Az energiafelhasználás csökkentése azonban egyszerűbb egy kolostorban, mondja a szerzetes. Ez a kolostori életstílussal és a fegyellemmel áll összefüggésben. Természetesen előfeltétel, hogy a szerzetesek felzárkózzanak a projekt mögé. Fontos lépés volt az is, hogy bevonták a kolostor területén lévő Egbert Gimnáziumot, amelybe csaknem ezer diák jár, és fenntartója az apátság. Ez azt jelenti, hogy tanítási időben kerekén 1300 ember található a kolostor területén, ami megfelel egy falunak. Ma minden tanteremben működik energiamegfigyelő műszer, és ez segít a takarékoságban. Mivel a bencéseknek meggyőződésük, hogy „a megújuló energiák útja” a kolostoron kívül is járható, nagyon fontos számukra a felvilágosító és a nyilvánosságot tájékoztató munka.

Azokat az elismeréseket és díjakat, amelyeket projektjükért kaptak, a bencések ösztönzésnek tekintik további projektek megvalósításához. A „Münsterschwarzach-i apátság kolostori minősége” pecséttel érzékenységet keltenek az élelmiszerekkel való fenntartható bánásmód iránt. A kolostor tulajdonában lévő szántóföldeken krumplit, zöldségeket és gyümölcsöket termesztnek, illetve állatokat tenyésztnek, ezeket pedig a járás utolsó mérsárszékeként ők maguk vágják le. Saját húsfogyasztásukat a keresztény hagyomány heti két húsmentes napjánál is nagyobb mértékben csökkentették a szerzetesek. „Jelenleg egy német átlagember húsfogyasztásának 40-50%-ánál tartunk”, véli Christoph páter.

Forrás: Publik-Forum, 2017/12